Яңа технологияләр кулланып, пунктуация өйрәтү

Галиуллина З.Ф.
Түбән Наратбаш төп мәктәбенең беренче категорияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы

Укучыларның хаталарын классификацияләү

- Тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре куелышы
- Туры сөйләм янында тыныш билгеләре куелышы
- Аерымланган кисәкләр янында тыныш билгеләре куелышы
- Кушма җөмләнең аерым җөмләләре арасында тыныш билгеләре куелышы

Татар телендә тыныш билгеләре куелышының төп принциплары:

- ***Синтаксик принцип***
- ***Семантик (мәгънәви) принцип***
- ***Интонацион принцип***

Әдәби әсәрләрдә тыныш билгеләре куелышында җибәрелгән хаталар:

- ***Хәлфә чатырдан чыкканда кәрван туктаган яктан ике кеше, җәяүләп кенә бу якка таба килә иде инде.***
  - (Ә. Еники)

5 нче сыйныфта

- Нокта, сорау, өндәү билгеләре, күп нокталар куелышы
- Тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре куелышы
- Кушма җөмләдә гади җөмләләр арасында өтерләр куелышы

6 нчы сыйныфта

- Тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре куелышы
- Нокта, сорау, өндәү билгеләре куелышы
- Диалог янында тыныш билгеләре куелышы

7 нче сыйныфта

- Алда үтелгәннәр
- Аерымланган кисәкләр янында тыныш билгеләре куелышы
- Аныклагычлар янында тыныш билгеләре куелышы
- Эндәш һәм кереш сүзләр янында тыныш билгеләре куелышы

8 нче сыйныфта

- Туры сөйләм янында тыныш билгеләре
- Тезмә кушма җөмләдә тыныш билгеләре куелышы
- Иярченле кушма җөмләдә тыныш билгеләре куелышы
- Катлаулы төзелмәләрдә тыныш билгеләре куелышы

9 нчы сыйныфта

- Алда үтелгәннәрне кабатлау
- Тыныш билгеләре куелышының төрле очраклары

Укучыларга тәкъдим ителгән биремнәр:

- 1. Җөмләләрнең чикләрен табыгыз. Тиешле тыныш билгеләрен куегыз.
- 2. Тиешле урыннарда ия белән хәбәр арасына тыныш билгеләре куеп языгыз.
- 3. Җөмләнең кайсы кисәкләре тиңдәшләнеп килүен әйтегез. Тыныш билгеләре куелышын аңлатыгыз.
- 4. Теркәгечләр белән килгән тиңдәш кисәкләр янында кирәкле тыныш билгеләрен куеп языгыз.

- 5. Тиңдәш кисәкләр янында килгән гомумиләштерүче сүзләргә бәйле тыныш билгеләренең куелышын аңлатыгыз.
- 6. Кереш сүзләрне табыгыз, алар янында тыныш билгеләренең куелышын аңлатыгыз.
- 7. Эндәш сүзләр янында кирәкле тыныш билгеләрен куеп языгыз.
- 8. Аерымланган хәлләр янында кирәкле тыныш билгеләре куеп языгыз.

- 9. Тиешле урыннарда тыныш билгеләре куеп, текстны күчереп языгыз. Өзек кайсы әсәрдән алынган?
- 10. Җөмләләр ахырында тиешле тыныш билгеләрен куеп языгыз.
- 11. Өтер кайсы урында куела?
- 12. Сызык кайсы урында куела?
- 13. Җәяләр кайсы урында куела?
- 14. Аналитик кушма җөмләләрнең кайсыларында ике нокта куела?
- 15. Синтетик кушма җөмләләрдә тиешле тыныш билгеләрен куеп языгыз.

Яңа технологияләр куллану

- Интерактив тестлар
- Дәрес-презентацияләр
- Дәреслектә булмаган биремнәрне интерактив тактада тәкъдим итү
- Укучыларның үзләреннән, кагыйдәгә яки схемага туры китереп, җөмләләр төзетү
- Актив укучыларга тест төзү биреме тәкъдим итү

Кулланылган әдәбият:

- Шәкүрова М.М., Хәкиҗан Ф.С. Нокта тездем бер-бер артлы. Гыйльми язмалар (ТДГИ) – Казан, 2001.
- Шәкүрова М.М., Хәкиҗан Ф.С. Хәзерге татар теле: Пунктуация. – Казан: Gumanitaria, 2003.